

رمانی و گویگان . ء بدولموت لیب ء بدو

نوسر و خوئندر دوو شتی پئیوستن، یان تئاوکری یکتترین. بوونی نوسین ب بوونی خوئندر و بئند، وات بوونی نوسین ب تگیشتن ب بوونی خوئندر جیاد کرئتو. پرسی خوئند و ش فزای، (خوئندر/و رگر) یش ب چاوئی دق دکات، تا کو ل زمن و فزای کی دیک ای جیاواز گشی پبدات و بیوژئندتو. کوات ئوئی ل خوئند و نوسیندا پیو و دکرت، کران وئی وجود ب سر م وجوددا. ب و مانا یش نوسین و خوئند و ل ه موو سات کدا راست و قابیلی سلماندن، وک چن ل ه موو کات کدا یکی کی تئاو قابیلی گومان! دواچار نوسین و خوئند و ئو و فزای سربخ پی، ک (نوسر، خوئندر) ل میانیی و دتوان بوونی خیان بر و پدراو کی جگیر برن.

هبت ت گان و (السرد- Narration) گرنگی ب خستند ووی رووداو کان دات و کار ل سر بر و پشچوونی (زمنی رووداو) و (زمنی گان و) و (زمنی خوئند و) دکات، ب دیوکی دیک گان و فزا و زمن نل ر دنت، ئستای دق ئو و فزا و زمن ب، ک تک ب فزا و زمنی خوئند و د ب.

ل خوئند وئی رمانی (شوگ گان) رمانوسی کورد (میران ئبراهام) دا، منی خوئندر، وک خوئندر کی (هوا گ ی ن/ پیامبر) ل خوئند و دا خی دنوئند. ل سر تادا دم و بسم ل و خوئند و ی دا خای ساو بوونی نی، خای ک تایی ساویش بوونی نی، ب و مانا یش ئو و خوئند و ی دک وئند د ر وئی چوارچو دیاریکراو کان و و خودی خوئند و د بخت خای د ستپک.

رمانی شوگ گان ب پی بر و پشچوونی زمنی رووداو و زمنی گان و ل تکنیک کی هونری تا ئنداز یك س رکو و توو، ر وئی گان و ی گرتوو، خ ب خ وک بند تکی بیرکردن و ل ری دنیا بینی مد رنی فر ره ندی مرقدستان و (بیر و هست و ه سوکو و ت) ل کم م ک د رکو و تی هونری و د روونی ر کخستوو. ئو و ش هوشیاری و شارزایی و توانای نوسر، ل هونری گان و و گ یاندنی پیامی س ردم د ر د خات. ل گ ه موو ئوان و هیدیک ش. ئو س (هوا) د خ م بر چاوی خوئند ران و:

1- ل خوئند وئی رمانی شوگ گان ندا خوئندر وک زمان بر پانتایی کی شیاوی هونری و ئد بی زمانی (کوردی) دک و و ب

خوښندنه وکړه ش د کرکت؟! د ش بښکی گور ی ئ و کښکړدنه ی (خوښنری کوردی) پ یو ندی ب ر وانی زمان و رووداوسازی و ریتمی ل س ر خ ی ت گ یشتنه و ه ب ؟ ئ و قس ی ی دوا یی ر نگ ب ش و ی کی ن گ تیف ت ماشا بکر! چونک ریتمی خا و ل گ ا ن و دا ج ر ک ل دوورک و تنه و ل هونری سین مای، ک ئ م ب ی ک ل ر گ ز ب ن ت یی کانی گ ا ن و ی هونری م د رن داد نرت. بښکی دیک ی ئ و کښکړدنه ی خوښنر، پ یو ندی ب جولاندنی هستی (پ ر ش بوون) ب چ مکی قوربانی و هونر و پ یامی مر ق د ستان و ه ی.

2- ل گ ا ن و دا کاراکتري گ و ب س ر ت و او ی روودا و کانه و زا (د ش ئ و زا ب وون ب ه ردو و رووی پ ز تیف و ن گ تیف بخوښننه و) و گ و و یان نوسر ل د ر ک و تندا ه و د دا شو ینی جوگرافی (خ ر ه ات) و پ ر ش بوونی ب بیرکړدن و ی قوربانی ج ی پ یامی بن ت ی و جیاوازیی ر مان ک بگر ت و ؟! ئ و ش ت نیا ک م ک ل ئ زموونی ناخشی (دنیا بینی م د رنی) ی نوسری ل د ک و و ت و، ک تووندترین رووداوی ن و روودا و کانی گ ا ن و نی، ب ک و د ر ف ت کی دیک ی و کړدن ی ژان و ناخ ش ی، ک ب ن زم کی دیک ی خ سارناسی و قوربانی ف زای چینی ر مان ک داد نرت، ک ن زم کی ک متری بیرکړنه و ی س ر کی ر مان ک ی و خوښنری نا و کی یان شاراو درکی پ د کات و ل ک ی چینی ر مان ک دا د ت وانه ئ و خ سارناسی و ململان و داب ش بوونان بد ز ت و! د م و ب م ل س اتی در ژ دان ب چینی گ ا ن و، وات ک بیرکړدن و ی (م د رن) ل و رو و و ل گ ش کړندای، گ و و یان نوسر، خوښنر ب ر و رووی ر کښتنه کی خ سارناسی ت و او هاند رانه ی چ مکی قوربانی د کات و! لای منی خوښنر (خوښنری ه و ا گ ی ن) ئشکال ک ئ و ی ک روودا و کان ب و ش و ی د خات پ ش و ک چ مکی قوربانی ل واقعدا د ی و ت، ن ک خ ی ا داه ننان؟! ئ و ش لای ن ن گ تیف ک ی بیرکړدن و ی ر مان نوس د گ ی ن ت... ب نموون چ وسان و ی ئ ویدیک ی (خ رئا وای) و ست م د س اتی خ ر ه اتی... چونک ل پ نا و زا کړدن ی ئ و بیرکړدن و ی، ه ند رووداوی گرنگی ن و ر مان ک ف رام ش د کات، ب نموون کوشتنی ف ل ستینی ک... ه ند رووداوی دیک پ ش د خات، ب نموون چ مکی ب لانی و ب ر ج ست کړدن ی هونری نیگار ک شان... ر نگ ئ و پ ش خستن و پاشختن شار زایان ش ب! یان د روونشیکاران ب، و ک چن (فرید) ل گ م ی (فرت- دای) ب کړ ک و قس ی ل کړدو و: چا و ل پان ر ل ب پ شین و گ م ی کی دیک داب ه نین و ک ج گر و ی ت ربوونی پان ر ک. ل ر دا ر مان نوس چا و ل ش ت د پ ش ت، ب ئ و ی ش ت کی دیک ب د ست به ن ت؟! وات د ش پ شختن ک ل

په ناو كې شكر دنى جولاندنى هستى بلانډى و هونډى نىگار كې شان و به كورتى پالندى بيركردنډوى مرقدستانى (خاوايى) به. پاشخستن كېش جرېك له قور بوو كړدنډوى كلتورى بهت و دلاليت له پالندى دسباتى بيركردنډوى داخراو و ستېمكارى (خهره ساتى) بكات؟! به ديوكې ديكېش دېش يارى ململاندې نوان پېشخستن و پاشخستن، هه وېك به به ئو وې خوښر له بيركردنډوى راوردكاراندې (كوشتن له رمانى غريب- كام) دوور بخاتو. چونكه چ له كوشتنى عرېكې له رمانى (غريب) و فوډستينيېكې له رمانى (شوگډوگان) كاريگرى (خهره سات)، خړ و گرما هكارى سررېكين، ئو وېش جرېكې ديكې له جختكردنډوى له جوگرافى خهره سات. بهام پرسياركې ئو وې: ئايا ئو دچوون له هاوسنگى چين و ئاستېكردنى بيركړنو، له گډ پرېسيې چېژى خوښندنو و ئازادى خوښر دگونج؟ له وېامدا دډډين له واقعدا رېنگ پاشخستن وېك پېشكيدكى پويست به پېشخستن خاشاڼه بكېوتو! بهام وېك خياى نوسين ناش ئو پېشخستن و پاشخستن به هېمان شو و هاوسنگى شت واقعىېكان ديارى بكرت. 3- دتوانم بهم به گشتى رمانوسانى كورد بهشكى زرى جوانى گډانډو له (هست جولاندن) دا دبينډو! من ئو قسېم له وېو نايېت، كه هست جولاندن له نو كلتور جرېك به جرېكاندا، جياواز دكېوتو؟! بهكو له وېو دت كې داهېنانى رمان وېك دقېكى خياڼامز ناش به هېمان شو و هاوسنگى شت حقيقيېكان ديارى بكرت... له رمانى شوگډوگاندا هېموو ئو رووداوسازيې پېژان و ناخېش، كه به راستى خوښر دېوژنډو تېكې به هونډى گډانډوى دېكات... له كېتايدا دبايې جرېيانى بيركردنډوى خوښندى نوى كوردېشى دووچارى موفاجېئ كړدباي؟! بهام به به وې من خاوى رېتمى گډانډو و ئېشكال ناوېكيېكې بيركردنډوى نوسر (ئو وې به لايڼه پېزېفېكې چاوېوانى خوښندى باو و پېگېر ناوى دېين) و گونجاندنى له گډ گېياندنى پيامى مډېرن (كه له دېركېوتندا دنيا بينى نوسرى رايى دېكات) دېتې هېيېكى بندېتى به كېشې خاى كېتايېهېنانى رمانكې، بهو مانايې كې رماننوس له دوا خاى چينى رمانكېدا نيتوانيوو سوود له كېتايېكى سرسمكېر و لېدانى بيركردنډوى هاوسنگى (به مانا واقعىېكې) و بيركردنډوى ئاسيې و باوى گډانډو وېرېگر (واتې ئو وشو چاوېوانيې ئاسايې خوښرانى باو پېى راهاتوون، بتوان تېپېنډ) و هېوېدا خوښران له دووتوې تېكنيكي ئو رووداوسازيېدا دووچارى ئاسيېكى چاوېوانى جياواز و بيركردنډوىكى جياواز و سرسمبوون بكات؟! به گشتى له رېگاي

بہرجہستہ کردنی ئہزموون و ئہزموونگہری، ئہگہر بہ بیرخہمانی
بہنہنہوہ کاری زہر گہورہ لہو فہزایہدا کراوہ، بہ نموونہ دژہ
واقیعی کافکایی و پاہانہبازی دہن کیشوتہی سیرفانتس و
دہروونشیکاری دیستہفیسکی۔۔ بہ نہویہکداجوونی گہانہوہکانی بہرخیس
و واقیعی سیحری مارکیز۔۔ دواجار دہہم نہ نوسہر کہگایہ و نہ
خوہنہر بہ کردہی بہتہکردنی ئہو کہگایہ ہہدہستہ۔

26/7/2023

ہہولہر